

DE STER VAN NEDERLAND

OPGERICHT

IN 1896

HALFMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT
van de Heiligen der Laatste Dagen

1 DECEMBER 1936

No. 23

41e JAARGANG

»Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.« Mark. 16: 16.

Monument te Broek o/Akkerwoude (Friesland), op de plaats, waar de eerste doopdienst in Nederland werd gehouden. (Zie artikel blz. 390).

WAT IS DE MENSCH?

Door Dr. John A. Widtsoe

De tweede grootste levensvraag werd gesteld door den psalmist van ouds: „Wat is de mensch, dat gij zijner gedenkt?” In belangrijkheid staat deze vraag naast die aangaande den aard van God.

De onbekwaamheid tot het beantwoorden van deze vraag heeft dikwijls vurig geloof vernietigd. Het juiste antwoord heeft menschen en naties in staat gesteld, met zekerheid aan hun toekomst te bouwen. Het geloof is het doeltreffendst geweest, wanneer gepaard gaande met een begrip van des menschen verwantschap aan de Godheid. De weg vanuit der wereld tragische chaos — de schrikbeelden van armoede, ziekte en oorlog — dient verlicht te zijn door een begrip van des menschen aard en bestemming. De mensch is een der eeuwige, onvergankelijke werkelijkheden van het heelal. Zijn geschiedenis begint in het oneindige verleden, voordat de aarde werd gemaakt. Zijn eeuwigheid rijkt zoowel tot het gisteren als tot het morgen. Hij behoort den eindeloozen eeuwen.

In den beginne was de mensch bij God, een kind van God, door Hem verwekt. Hij heeft een goddelijk voorgeslacht. In het voorbestaan, geestelijk gebied, nam hij als een kind van den goddelijken Vader in kennis en macht toe en groeide in geestelijke gestalte. Ten laatste was hij bereid voor de aardsche loopbaan en gewillig, haar voorwaarden te aanvaarden. De mensch is geen toevallige of vergankelijke indringer op aarde. Integendeel, hij is een schepsel van een plan en vooruitgang.

De mensch deelt als een kind van God in den goddelijken aard van den Vader. In hem schuilen kiemen van goddelijke ontwikkeling. Potentieel is hij een aan God gelijk wezen. Daardoor kan hij zich eeuwiglijk tot de gelijkenis van zijn Vader in den Hemel verheffen. Opwaarts, goddelijk, eindeloos is des menschen hooge bestemming.

Het lange opklimmen van den mensch vanuit het duister begin tot op het edel heden kwam door eigen pogen, door den Heere geleid en bestuurd. Zijn toekomstige opgang in glorievolle koninkrijken boven het menschenlijk begrip zullen gelijkerwijze het gevolg zijn van zijn eigen strijden en worstelen. Waarlijk, de mensch „leeft en beweegt en heeft zijn bestaan” onder de wet van vooruitgang; doch voortgang is immer een innerlijk, en geen uitwendig proces. In zijn stijgende voortgang wordt hij niet misleid; zaligheid is een coöperatieve onderneming tusschen God en den mensch.

Alle menschen zijn de werkelijke kinderen van God. Zij zijn broeders. Ieder mensch, hoe nederig of van welk ras, heeft dezelfde oorsprong en mogelijke bestemming. Voor elk persoonlijk lid der menschenlijke familie werden de hemelen en de aarde gemaakt en werd in het plan van zaligheid voorzien. God is geen partijdig Vader; elk kind is in Zijn liefde gelijk. Daar het plan

van zaligheid voor allen is, wordt het eerst dan pas ten volle voltrokken, wanneer het door allen is aangenomen. Daarom is het van algemeen belang, iedere ziel te redden. Vandaar draagt de mensch een directe verantwoording voor zijn broeder.

Werd deze opvatting, welke de mensch individueel tot een onmetelijk belang verheft, meer ten volle begrepen, dan zou er in des menschen behandeling van zijn medemensch een groote wijziging komen. De onmenselijkheid van mensch tegenover mensch zou spoedig van de aarde verdwijnen. De wet van het beest zou door de wet van God kunnen worden vervangen. Liefde zou over haat triomfeeren. Het geschiedenisverslag verklaart, dat naties, welke ten deele den waren aard van den mensch hebben erkend, den meesten voorspoed hebben genoten en het langst hebben bestaan.

Kleine menschen, die van elkander willen profiteeren; regeerders, die op hun volk neerzien als panden in een spel; naties, welke lichtzinnig duizenden in den strijd werpen, om te worden verminkt of gedood — deze zouden allen in hun booze oogmerken weifelen door een kennis van den goddelijken oorsprong en bestemming van ieder menschelijk wezen, van zijn aan God-gelijkzjenden aard. Rechtvaardigheid zou op aarde toenemen. Wij babbelen over de broederschap van den mensch, doch ware broederschap kan slechts worden verwezenlijkt door het aanvaarden van alle menschen als onze broeders, die met ons gelijke rechten bezitten. Er dient een begrip te zijn aangaande de ingeboren grootheid van elk bewoner dezer aarde, aangaande het mogelijk bereiken door den nederigsten mensch van een oneindig hoog doel. Zulk een kennis, over de gansche aarde verbreid, zou het menschelijk gedrag veredelen, de menschen, alvorens te handelen, doen nadenken en vrede helpen teweeg brengen — der wereld grootste noodzaak.

Een gevoel voor persoonlijke verantwoordelijkheid komt voort uit een begrijpen van des menschen verwantschap tot andere menschen en tot God. De wereld heeft zeer ernstig behoefte aan een dringend gevoel van persoonlijke verantwoordelijkheid. Zooals de menschen zijn, zoo is de maatschappelijke groep. Een rechtvaardige natie is slechts het totaal van rechtvaardige menschen. Nationale welvaart is slechts de som van persoonlijke welvaart. Wanneer elk mensch zijn eigen huis in orde zou maken, zou de geheele wereld in orde zijn. Er wordt veel gesproken over voorziening in onze behoeften zoowel maatschappelijk als geestelijk, van regeerings- en organisatiewege, terwijl in werkelijkheid onze grootste nooden van binnenuit door onszelf moeten worden gelenigd. Voor steun van anderen afhankelijk zijn verzwakt de ziel. Door eigen pogingen zal de mensch zijn hooge bestemming bereiken. Ze is niet als een cape door anderen op zijn schouders te plaatsens. Op eigen beenen zal hij het koninkrijk van God, hetzij op aarde of in den hemel, moeten ingaan. Door het overwinnen van zichzelf zal hij zich zijn plaats in de eeuwige heerlijkheid van God's tegenwoordigheid verwerven.

„Wat is de mensch, dat gij zijner gedenkt?“ Hij is de zoon van God, begiftigd met goddelijke macht, die, indien hij zijn goddelijke afkomst en hooge bestemming eerbiedigt, de lang verwachte regeering van rechtvaardigheid op aarde kan teweeg brengen.

JEZUS DE CHRISTUS

(Les voor Ouders- en Evangelieleerklas)

Voor 3en en 4en Zondag in December 1936.

HOOFDSTUK XXI.

(Vervolg)

Met nadruk werd hun de verzekering gegeven, dat de Vader trouw voor hen zou zorgen, door hen er eenvoudig aan te herinneren, dat ofschoon twee muschjes voor een penningken werden verkocht, er toch niet één musch zonder den Vader kon worden geofferd en zij, die meer waard waren dan vele musschen, zouden niet worden vergeten. Zeer plechtig werden zij er voor gewaarschuwd, dat wie ook Christus vrijelijk voor de menschen zou belijden, door Hem in des Vaders tegenwoordigheid zou worden erkend, terwijl zij, die Hem voor de menschen zouden verloochenen, in den hemel verloochend zouden worden. En wederom werd hun verteld, dat het Evangelie strijd met zich zou brengen, waardoor huisgezinnen uiteengerukt zou worden; want de leer, welke de Heere had onderwezen, zou zijn als een zwaard, hetwelk snijdt en verdeelt. De plichten hunner speciale bediening moesten de liefde voor hun bloedverwanten te boven gaan; zij moesten gewillig zijn, vader, moeder, zoon of dochter te verlaten of wat het offer ook mocht zijn; „want,” zeide Jezus: „Die zijn kruis niet op zich neemt en Mij navolgt, is Mijns niet waardig.”

De beteekenis van dit gezegde moet bijzonder indrukwekkend en werkelijk schrik aanjagend zijn geweest; want het kruis was een symbool van schande, buitengewoon lijden en dood. Indien zij echter hun leven ter wille van Hem zouden verliezen, zouden zij het eeuwige leven vinden, terwijl hij, die niet gewillig was, in den dienst des Heeren te sterven, zijn leven in de letterlijke en verschrikkelijke beteekenis zou verliezen. Zij mochten nimmer vergeten, in wiens naam zij waren gezonden en werden vertroost met de verzekering, dat wie hen ook zou ontvangen, beloond zou worden als iemand, die den Christus en Zijn Vader had ontvangen en al bestond het gegevene slechts uit een kop koud water, toch zou de gever op geenerlei wijze zijn loon verliezen.

Aldus onderwezen en met hun roeping belast, gingen de twaalf speciale getuigen van den Christus op zending, reisden twee aan twee, ¹⁾ terwijl Jezus met Zijn persoonlijke bediening voortging.

¹⁾ Mark. 6:7.

De Twaalven keeren terug

Omtrent den duur van de eerste zending der apostelen, alsmede omtrent de uitgestrektheid van het door hen afgereisde veld worden wij in onwetendheid gelaten. De tijd hunner afwezigheid kenmerkte zich door vele belangrijke ontwikkelingen in de persoonlijke werkzaamheden van Jezus. Het is waarschijnlijk, dat onze Heere gedurende dezen tijd Jeruzalem bezocht tijdens de gelegenheid, welke volgens Johannes' mededeeling samenviel met het ongenoemde feest der Joden.¹⁾ Terwijl de apostelen afwezig waren, werd Jezus bezocht door de discipelen van den Dooper, zooals wij alreeds hebben gezien²⁾ en de terugkeer der Twaalven geschiedde ongeveer ten tijde van de schandelijke onthoofding van Johannes den Dooper in de gevangenis.³⁾ Door den zendingsarbeid van de apostelen werd het verbreiden van de nieuwe leer des koninkrijks grootelijks bevorderd en de naam en de werken van Jezus werden door het geheele land bekend gemaakt. Het volk van Galilea was te dien tijde in een ontevreden toestand, terwijl openlijk oproer tegen de regeering dreigde; hun onrust was door den moord op den Dooper verergerd. Herodes Antipas, die het noodlottig bevel had gegeven, beefde in zijn paleis. Hij hoorde met vrees, veroorzaakt door zijn innerlijk schuldbesef, omtrent de wonderlijke werken, door Jezus gewrocht en verklaarde in zijn groote angst, dat Christus niemand anders kon zijn dan Johannes de Dooper, die uit het graf was opgestaan.

Zijn pluimstrijkerige hovelingen trachtten zijn vrees te verdrijven door te beweren, dat Jezus Elias was, of een der andere profeten, wiens komst was voorspeld; doch de schuldbevuste Herodes zeide: „Deze is Johannes, dien ik onthoofd heb; die is van de dooden opgewekt”. Herodes wilde Jezus zien, wellicht gedreven door vrees of in de flauwe hoop, dat het zien van den vermaarden profeet van Nazareth zijn bijgeloovige vrees, dat de vermoorde Johannes tot het leven was teruggekeerd, zou verbannen.

Na de volbrenging van hun zendingsreis sloten de apostelen zich weder bij den Meester aan en brachten Hem verslag uit van hetgeen zij hadden onderwezen en wat zij door middel hunner gezaghebbende bediening hadden gedaan. Zij hadden het Evangelie van bekeering gepredikt in alle steden en dorpen, waarheen zij zich hadden begeven; zij hadden vele zieken met olie gezalfd en de macht van hun priesterschap was door daaropvolgende gezelingen bevestigd; zelfs onreine geesten en duivelen waren hun onderdanig geweest.⁴⁾ Zij vonden Jezus omringd door een groote

¹⁾ Joh. 5; zie hoofdstuk 15.

²⁾ Matth. 11:2-19; Luk. 7:18-34; zie hoofdstuk 18.

³⁾ Zie hoofdstuk 18.

⁴⁾ Mark. 6:12, 13; Luk. 9:10. Let wel op een dergelijk getuigenis van den Zeventigers, die later waren uitgezonden en die terugkeerden, zich verheugend in de macht, welke zich tijdens hun bediening had geopenbaard; Luk. 10:17.

schare en zij hadden voor een particulier gesprek met Hem weinig gelegenheid; „want er waren velen, die kwamen en die gingen, en zij hadden zelfs geen gelegen tijd om te eten”. Met blijdschap moeten de apostelen de uitnoodiging van den Heere hebben aan-gehoord: „Komt gijlieden in eene woeste plaats hier alleen en rust een weinig”. Zoekend naar eenzaamheid, trokken Jezus en de Twaalven zich uit de menigte terug en gingen in alle stilte in een boot, waarmede zij overstaken naar een landelijke streek, nabij de stad Bethsaida.¹⁾ Hun vertrek was echter niet onopgemerkt gebleven en verlangende drommen haastten zich langs den oever en gedeeltelijk langs den noordelijken kant van het meer, teneinde zich op de landingsplaats bij het gezelschap te kunnen voegen. Uit Johannes' verslag zouden wij kunnen afleiden, dat voor de aankomst van de groote schare Jezus en Zijn volgelingen den berg nabij den oever beklommen hadden, waar zij een korten tijd hadden gerust. Terwijl de menigte zich op de lagere glooiingen verzamelde, zag de Heere op hen neer als schapen zonder schaap-herder, en zwichtend voor hun verlangen en Zijn eigen gevoelens van goddelijk medelijden, onderwees Hij hun vele dingen, genas hun zieken en vertroostten hun hart met meedoogende teederheid.

Vijf duizend in de woestijn gevoed²⁾

Zoo verdiept waren de menschen in het aanhooren van des Heeren woorden en zoo onder den indruk van de wonderlijke verlichting als gevolg van Zijn genezende bedieningen, dat zij in de wildernis bleven, en het verstrijken van den tijd geheel en al vergaten, totdat de avond begon te vallen. Het was lente, kort voor het jaarlijksche Paschafest, het seizoen van gras en bloemen.³⁾

Jezus, wetend, dat het volk honger had, vroeg Filippus, een der Twaalven: „Vanwaar zullen wij brood koopen, opdat deze eten mogen?” Het doel van de vraag was om het geloof van den apostel te beproeven; want de Heere had alreeds besloten, wat er moest worden gedaan. Filippus' antwoord verried verwondering over de vraag en gaf zijn gedachten weer, dat de voorgestelde onderneming onmogelijk was. „Voor tweehonderd penningen brood is voor deze niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme”, zeide hij. Andreas voegde daaraan toe, dat er een kleine jongen aanwezig was, die vijf gerstebrooden en twee vischjes had. „Maar”, zeide hij, „wat zijn deze onder zoo velen?”

Aldus het verslag van Johannes; de andere schrijvers melden, dat de apostelen Jezus er aan herinnerden, dat het reeds laat was en er bij Hem op aandrongen, de menschen heen te zenden, opdat zij in de nabijzijnde steden zichzelf van voedsel en onderdak konden voorzien. Het schijnt het waarschijnlijkste, dat het gesprek

¹⁾ Aanteekening 4.

²⁾ Joh. 6:5-14; Vergelijk Matth. 14:15-21; Mark. 6:35-44; Luk. 9:12-17.

³⁾ Joh. 6:4; Matth. 14:19; Mark. 6:39.

tusschen Jezus en Filippus vroeg in den middag¹⁾ plaats had en dat, naar gelang de uren verstreken, de Twaalven zich bezorgd begonnen te maken en den raad gaven, de menigte uiteen te doen gaan. Het antwoord van den Meester tot de apostelen was: „Het is hun niet van noode heen te gaan; geeft gij hun te eten”. Met groote verbazing antwoordden zij: „Wij hebben hier niet, dan vijf brooden en twee visschen”; en weder wordt Andreas verwijfelend antwoord weergegeven — Wat zijn deze onder zoo velen?

Jezus gaf het gebod en de menschen gingen op ordelijke wijze op het gras zitten; zij werden gegroepeerd in vijftig en honderd; en men kwam tot de ontdekking, dat de menigte ongeveer vijf duizend mannen telde, behalve dan de vrouwen en kinderen. Jezus nam de brooden en visschen en terwijl Hij Zijn blik hemelwaarts richtte, sprak Hij een zegen over het voedsel uit; toen gaf Hij het voedsel, na het verdeeld te hebben, aan een elk Zijner apostelen en zij deelden het weder onder het volk uit. De hoeveelheid brood en visch vermeerdeerde zich onder des Meesters aanraking; en de menigte werd daar in de woestijn onthaald, totdat allen waren verzadigd. Jezus zeide tot de discipelen: „Vergadert de overgeschotene brokken, opdat er niets verloren ga”, en met het overgeblevene werden twaalf manden gevuld.

Met betrekking tot het wonder zelf is de menschelijke kennis tot een verklaring niet bij machte. Ofschoon op zulk een groote schaal gewrocht, is het niet meer of minder onverklaarbaar dan eenig ander van des Heeren wonderlijke werken. Het was een manifestatie van een scheppende macht, waardoor stoffelijke elementen werden georganiseerd en vereenigd, teneinde in een huidige en dringende behoefte te voorzien. Het gebroken doch ongebruikte gedeelte overtrof in omvang en gewicht het geheel van den oorspronkelijken kleinen voorraad. De raad van onzen Heere, om de brokken bijeen te verzamelen, was een treffende illustratie tegen verspilling; en het kan zijn, dat juist voor een overschot werd gezorgd, teneinde deze les te kunnen onderrichten. Het voedsel was eenvoudig doch voedzaam, gezond en voldoende. Het gewone voedsel van de armere klassen der streek bestond uit gerstebrood en visch. Het veranderen van water in wijn te Kana was een verandering van kwaliteit; het voeden der menigte bracht het vermeederen van een kwantiteit met zich; wie kan zeggen dat één of welke dezer wonderen het wonderbaarlijkste was?

De menigte, nu gevoed en verzadigd, schonk eenige aandacht aan het wonder. In Jezus, door Wien zulk een groot werk was gewrocht, erkende zij Eén, Die bovenmenschelijke krachten bezat. „Deze is waarlijk de profeet die in de wereld komen zou”, zeiden zij — de Profeet, Wiens komst door Mozes was voorspeld en Die gelijk hemzelf zou zijn. Zooals Israël ten tijde van Mozes op wonderlijke wijze werd gevoed, zoo werd ook door dezen nieuwen

¹⁾ Aanteekening 5.

profeet in de woestijn in brood voorzien. In hun enthousiasme bood het volk aan, Hem tot koning uit te roepen en wilde Hem met geweld dwingen, hun leider te worden. Dit was hun voornaamste aanname van Messiaansche heerschappij. Jezus gebod Zijn discipelen, per boot te vertrekken, terwijl Hij achterbleef, om de nu opgewonden menigte uiteen te doen gaan. De discipelen aarzelden, hun Meester te verlaten; doch Hij dwong hen en zij gehoorzaamden. Het er op aandringen, dat de Twaalven Hem en de menigte zouden verlaten, kan zijn oorzaak hebben gevonden in een verlangen, om de gekozen discipelen te vrijwaren voor de mogelijk verkeerden invloed, welken de materialistische en onrechtvaardige voornemens van de massa, om Hem tot koning uit te roepen, met zich zouden brengen. Op een wijze, waaromtrent geen melding wordt gemaakt, liet Hij het volk uiteengaan; en toen de nacht daalde vond Hij, waarna Hij had gezocht. eenzaamheid en rust. Na den heuvel te zijn beklommen, koos Hij een afgelegen plek en bracht daar het grootste gedeelte van den nacht in gebed door.

Aanteekeningen

4. De twee Bethsaida's. Het wordt er door vele Bijbelonderzoekers voor gehouden, dat het Bethsaida, in welks woestijnachtige streek Jezus en de Twaalven rust en eenzaamheid zochten, de stad van dien naam was in Perea, aan de oostzijde van de Jordaan en meer in het bijzonder bekend als Bethsaida Julias, om het te onderscheiden van Betsaida in Galilea, welke laatste plaats dicht bij Kapernaum was. Door den viervorst Filippus werd het Pereaansche dorp Bethsaida verheven tot een stad, en door hem Julias genoemd ter eere van Julia, dochter van den regeerenden keizer. De Evangelieverslagen omtrent de reis, waardoor Jezus en Zijn volgelingen de plaats bereikten en omtrent de terugkeer daarvan, zijn in overeenstemming met de veronderstelling, dat Bethsaida Julias in Perea en niet Bethsaida in Galilea de stad was, waarvan de „woeste plaats” waarnaar werd verwezen, een buitenaf gelegen streek was.

5. De vroege en late avond. Mattheus vermeldt twee avonden van den dag, waarop de vijfduizend werden gevoed; „en als het nu avond werd” vroegen de discipelen Jezus, de schare heen te zenden; en later, na het wonderlijk voeden en nadat de discipelen per boot waren vertrokken en nadat de menigte was heengegaan, „als het nu avond was geworden”, was Jezus alleen op den berg. (Matth. 14: 15, 23; vergelijk Mark. 6: 35, 47). Trench, *Notes on the Miracles*, (blz. 217) zegt: „Mattheus en Markus met hem maken twee avonden aan dezen dag — een, welke reeds was ingevallen, voordat met de toebereidselen tot het voeden van de vijfduizend een aanvang was gemaakt (vers 15), de andere nu, toen de discipelen in de boot waren gegaan en hun reis voortzetten (vers 23). En dit was een gewone spreekwijze onder de Joden; de eerste avond had veel weg van onzen namiddag..... de tweede avond was de schemertijd, of van zes uur tot aan het schemerdonker, waarna een absolute duisternis volgde”. Zie Smith's *Dict.*, artikel „Chronologie”, waaraan het volgende uittreksel is ontleend: „Tusschen de twee avonden (zie Ex. 12:6; Num. 9:3; 28:4) is een natuurlijke scheiding tusschen den namiddag, wanneer de zon laag staat en den avond, wanneer haar licht nog niet geheel en al is verdwenen; de twee avonden, waarin de natuurlijke avond door den aanvang van den door de Mozaische wet bepaalde dag zou worden verdeeld, indien hij bij zonsondergang begon.

VAN DE REDACTIE

Onbillijke behandeling van het »Mormonisme« door kerkleiders in Nederland

Over de geheele wereld beginnen, naarmate intelligentie en educatie niet langer aan de banden liggen van onwetendheid, traditie en bijgeloof, de groote stroomen anti-„Mormoonsche” propaganda zeer snel te verminderen. Dit is eveneens in Nederland het geval.

Bij het naderen van het einde van 1936 gevoelen wij het echter onzen plicht, de aandacht onzer lezers te vestigen op een tweetal artikelen, hetwelk in den loop van 1936 in geschriften van de Nederlandsche Hervormde Gemeente verscheen.

De bladzijden van *De Ster* worden niet benut voor het aanvallen van andere godsdienstige organisaties of hun leiders, doch ter verspreiding van de waarheden van het herstelde Evangelie van Jezus Christus en het bekend maken van den voortgang van de Kerk en het Koninkrijk van God op aarde. Wanneer wij evenwel worden aangevallen en onze tegenstanders zijn niet gewillig, een onpartijdig onderzoek naar de feiten in te stellen en hun fouten te herstellen, gevoelen wij ons gedwongen, van onze zijde een woord ter verduidelijking aan te voeren, opdat het publiek op de hoogte kan komen van de onheusche methoden, welke ter beschimping van ons geloof, onze geschiedenis en Kerkorganisatie worden benut. Derhalve dient dit artikel als een laatste hulpmiddel, om verkeerde indrukken recht te zetten, nadat de andere daartoe beschikbare wegen alle werden afgesloten.

In *De Zondagsbode* van de Ned. Herv. Gemeente in de ringen Oud-Beyerland, Zwijndrecht, Ysselmonde e.a. verscheen in den zomer een serie artikelen, getiteld „Mormonen”, geschreven door Ds. G. Th. Smit, wonende Waldeck Pymontlaan 27, Apeldoorn. Deze artikelen bevatten dezelfde oude reeksen leugens, verdraaide uitleggingen van de leerstellingen van en onjuiste mededeelingen omtrent de „Mormonen”, welke in talrijke anti-„Mormoonsche” tijdschriften te vinden zijn. Natuurlijk werden enkele waarheden vermeld, teneinde de andere onwaarheden aannemelijker te maken.

Op 4 September j.l. bracht ik een bezoek aan Apeldoorn en vervoegde mij ten huize van Ds. Smit in de hoop, enkele dezer foutieve mededeelingen, welke hij had geschreven als zijnde bewezen feiten, te kunnen bespreken. Hij zeide mij, dat hetgeen

hij had geschreven, was gebaseerd op de werken van anderen — hij noemde Ds. P. J. van Melle en Ds. H. Bakker — en op zijn persoonlijke ondervinding met de „Mormonen”, welke had bestaan uit één bezoek aan een hunner vergaderingen te Apeldoorn. Toen zijn meening omtrent die vergadering werd gevraagd, zeide hij: „De jonge Amerikaansche zendelingen, die daar waren, zwegen de veelwijverij”. Na hem te hebben gezegd, dat dit niet anders dan natuurlijk was, daar dit in 1890 door de Kerk was opgeheven, zeide Ds. Smit, dat het niet waar was. Ik herhaalde mijn verklaring en hij zeide: „Het bestaat wel. Daar ginder zijn „Mormoonsche” mannen, die drie of vier vrouwen hebben. Je moest je schamen om het te verloochenen.” Ik verwees hem naar een zinsnede uit een geschrift van Ds. v. Melle, door hem gebruikt:

„In 1911 werden door hen (d.w.z. de „Mormonen”) in Engeland 700 Engelsche en Schotsche meisjes gewonnen voor dat verre land, daarevens nog 46 vreemde meisjes, waaronder 5 Hollandsche. Van deze zijn 334 meisjes gehuwd met reeds getrouwde mannen. Enkel en keerde terug; maar 31 meisjes pleegden binnen 3 maanden zelfmoord.”

Dit bericht sprak ik tegen met de mededeeling, dat het kon worden weerlegd met emigratie-, burgerlijken stand-, huwelijks- en overlijdensstatistieken. Het betwisten van de door hem aangehaalde mededeeling maakte hem boos en hij riep uit: „Zijn dat geen betrouwbare schrijvers?” Toen ik zeide, dat zij beslist niet betrouwbaar waren, toen zij dat over de „Mormonen” schreven, begon hij steeds luider te spreken en wees mij van de deur met het bevel: „Ga, heen! ga heen! mijnheer!” en liep daarbij de gang op en neer in een stemming, welke verre van kalm was.

Toen ik hem attent maakte op het feit, dat hij als oudere man met ervaring en intelligentie, die zich een christelijk leider noemde, moest gevoelen, dat het zijn plicht was, mij op mijn dwalingen te wijzen, indien ik dwaalde, begon hij mij wederom van de deur te jagen met het dringend bevel: „Ga heen! Ga heen!”

Valt hieruit iets anders af te leiden dan een geval van een man, die onwaarheden geschreven heeft en deze, wanneer onder het oog gebracht, niet kon weerleggen, en daarom dit middel te baat nam, om aan een hachelijke positie te ontkomen? Hij behoefde werkelijk zijn tegenstander niet te vreezen, die zoo ongeleerd is als hij, tenzij zijn tegenstander de waarheid aan zijn zijde had.

In het *Predikbeurtenblad* van Apeldoorn en Het Loo verscheen, te beginnen met het nummer van 23 Mei en eindigende met dat van 15 Augustus j.l., een reeks artikelen, getiteld „Het Mormonisme”. Deze artikelen beschreven eveneens de bekende verhalen en fouten, welke in een honderdtal andere aanvallen tegen de Heiligen der Laatste Dagen te vinden zijn. Daar de artikelen anoniem waren, richtte ik twee brieven aan den schrijver, geadresseerd aan de drukkerij en het bureau van uitgave te Apeldoorn, waarin ik op enkele grove onjuistheden de aandacht vestigde. Op deze twee brieven bleef men een antwoord schuldig. In het laatste

gedeelte der serie stond echter het volgende bericht: „**Gaarne willen wij aan hen, die er belang in stellen, lectuur opgeven, waaraan de inhoud dezer artikelen werd ontleend.**”

Daar mijn brieven onbeantwoord waren gebleven, besloot ik, persoonlijk eenige mededeelingen te weten te zien te komen aangaande de schokkende dingen, welke volgens den schrijver de „Mormonen” leerden of hadden gedaan. Ik vervoegde mij derhalve op Vrijdag, 4 September j.l. aan het bureau van uitgave en werd verwezen naar Ds. J. J. C. Karres, den hoofd-redacteur. Hij ontving me vriendelijk en verwees me naar Ds. J. C. H. Romijn, Nassaulaan 5, die de schrijver der artikelen was. Door beiden, den uitgever en Ds. Karres werd mij, nadat men had vernomen, dat het doel van mijn komst was, om eenige onjuistheden in het reine te brengen, gezegd, dat zij betwijfelden, of er wel onwaarheden of fouten in schuilden en dat een bezoek bij den schrijver niets zou baten. Hoe konden zij dat vooruit reeds weten? Was zulk een verloop door deze godsdienstleiders reeds beslist?

Toen ik mij ten huize van Ds. Romijn vervoegde, stond hij me aan de deur te woord; ik toonde hem de gedrukte uitnoodiging, waarin verdere mededeelingen aangaande de herkomst van deze artikelen werden beloofd en gaf hem te kennen, dat ik daarvoor was gekomen. Zijn antwoord was: „Daar heb ik op het oogenblik geen tijd voor en als ik de tijd had, geloof ik, dat het niet veel zou baten”. Ik vroeg hem, wanneer ik mocht terugkomen, 's-morgens, 's-middags of 's-avonds, zooals hem dat uitkwam. Hierop antwoordde hij: „Dat kan ik niet zeggen. U moet mij daaromtrent schrijven.” Ik zeide hem, dat ik dat gedaan had, echter zonder resultaat en daarom naar hem toe was gekomen. Daar hij in zijn artikel, zooals hij het noemde, de „Artikelen des Geloofs” van de Heiligen der Laatste Dagen had opgenomen, welke niet in overeenstemming waren met die, welke wij thans officieel gebruiken, toonde ik hem een exemplaar van ons boek van dien naam en wees hem als voorbeeld op het soort fout, waarvan zijn artikelen wemelden. Zijn antwoord was eenvoudig, dat hij op het oogenblik geen tijd had en dat ik hem moest schrijven.

Dit deed ik en stelde daarbij enkele vragen met betrekking tot een gedeelte van de onjuiste berichten, in zijn artikelen vervat. Onderstaand volgt een uittreksel uit dezen brief, waarin ik aanhalingen deed uit zijn laatste artikel en om bewijzen vroeg:

„Een goddelijke openbaring dienaangaande was aan den stichter Joseph Smith gegeven en de vrouw kon niet zalig worden zonder den man”. — Zoudt U zoo goed willen zijn om mij te melden, in welke openbaring deze uitspraak gegeven werd? Tevergeefs zult U in de uitgaven en leerstellingen van de Kerk er naar zoeken, maar ze niet vinden, om de eenvoudige reden, dat de „Mormonen” een dergelijke leer niet verkondigen.

„Hoe de „Mormonen” hem echter ook prijzen mogen, vast staat, dat hij (d.w.z. Brigham Young).... het bloed van onschuldigen heeft vergoten.” — Wie was Uw zegsman hiervoor? Waar zijn de bewijzen? De verslagen van politie en justitie geven niets van dien aard weer.

„..... in het buitenland de oogen meer en meer opengaan voor het kwaad van het Mormonisme, zoodat er landen zijn, die de zendingen niet meer toelaten.” — Waarom noemt U niet één geval? Al ware het slechts om Uw bewering met bewijzen te staven.

„Volgens de „Mormonen” is de hoogste God ontstaan, doordat twee stofdeeltjes met een derde raadpleegden”. Wij zouden het ten zeerste op prijs stellen, wanneer U ons zoudt willen doen weten, in welke van de uitgaven der „Mormoonsche” Kerk deze vreemdsoortige leer voorkomt. De Openbare Leeszaal bij U in Apeldoorn bezit al de standaardwerken van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen en toch zult U tevergeefs in die boeken naar dergelijke onzin zoeken.

Dit zijn slechts enkele der vele soortgelijke fouten en onwaarheden, welke in de verschillende artikelen, welke hij schreef, te vinden zijn.

Als tegenbewijs voor de betrouwbaarheid van de anti-„Mormoonsche” boeken, waaraan hij zijn leerstellingen had ontleend, zond ik hem een exemplaar van *De Profheet der Mormonen*, door Frank I. Kooyman, en verwees hem speciaal naar blz. 22-30.

Naar aanleiding van dezen brief ontving ik het volgende antwoord:

Geachte Heer,

Met belangstelling las ik uw schrijven d.d. 4 November j.l. Ook uw schrijven van 27 April j.l. kwam in mijn bezit. Een schrijven van Juni bereikte mij niet. Om den toon heb ik het schrijven van 27 April ter zijde gelegd, die in uw schrijven van 4 November is anders. Daarom wil ik u er kort op antwoorden. De bewuste artikelen zijn de herhaling van een lezing, die ik ruim tien jaar geleden samenstelde. Daartoe leende ik geschriften van en over „Mormonen”. Ik hield er geen aantekening van, waar ik een en ander vond. En in een drukken werkkring als hier ontbreekt mij absoluut den tijd, een en ander opnieuw na te gaan. Daarom kan ik ook niet aan Uw verzoek voldoen.

Zelfs indien ik den tijd had, zou waarschijnlijk me toch de lust ontbreken, na het lezen van de mij toegezonden brochure, waarin zulke *onwaardige persoonlijke aanvallen worden gedaan op de Heeren v.d. Valk en Dr. de Moor*. Het feit, dat u mij de brochure toezond is een bewijs, dat u hiermee *accord gaat*.

Van de personen der *huidige* „Mormonen” heb ik geen woord kwaad gezegd, ik had het enkel over *de geschiedenis van het Mormonisme* en zijn leer.

Onze correspondentie beschouw ik hiermede als geëindigd.

Hoogachtend,

(w.g.) J. C. H. Romijn.

Let nu wel op de volgende hier vermelde feiten: Hij ontving mijn eerste schrijven, waarin verschillende fouten waren opgesomd, doch hij beantwoordde dit niet. Waarom niet? Het materiaal was ruim tien jaar geleden verzameld, doch hiervan werden geen aantekeningen gehouden, zoodat hem geen verwijzingen ten dienste staan, waarmede zijn beweringen zijn te staven. Hij heeft het te druk, om deze verwijzingen wederom op te zoeken. Waarom dan een uitnoodiging geplaatst onder de aanbieding, dat, „gaarne” aan een ieder, die meer betreffende de bronnen van herkomst van zijn materiaal wenscht te weten, informaties worden verstrekt? Was hij in dit aanbod dan niet oprecht? De

bewijzen, dat hij zulke aanvragen niet verwachtte, liggen voor de hand door het feit, dat hij niets te geven had en het te druk heeft, iets geschikts te vinden. Hij maakt bezwaar tegen de mededeelingen, in de brochure over twee protestantsche dominee's gedaan. Zij mogen ons op onheusche wijze aanvallen en allerlei lasterlijke dingen over ons zeggen en ons kleineeren, doch indien wij een woord ter verdediging aanvoeren, dan beteekent dit „onwaardige persoonlijke aanvallen”. Hij gevoelt niet, dat iemand van de huidige „Mormonen” recht tot klagen heeft — hij heeft niets over ons gezegd, zegt hij, maar alleen over „de geschiedenis van het Mormonisme en zijn leer”. Denkt hij, dat wij geheel en al veranderd zijn en een aanval tegen de Kerk door de leden zal worden voorbijgezien? En tenslotte acht hij de correspondentie als geëindigd. Is het vuur hem wellicht te na aan de schenen gelegd?

Neen, dominee, uw positie werd zoodanig, dat geen verdedigen u meer mogelijk was. Op uw eigen verzoek bent u voor aanvragen om bewijzen komen te staan, welke u niet kunt leveren, omdat ze niet bestaan.

Uw werkkring mag druk zijn, doch toch zou ik gaarne zien, dat u of een lid van iedere andere kerk, die gevoelt, dat de leerstellingen of de geschiedenis van zijn kerk door ons onjuist zijn voorgesteld, met de klacht naar het hoofd van de verachte „Mormoonsche” Kerk zou gaan. Deze man, Heber J. Grant, juist tachtig jaar geworden, zou u vriendelijk ontvangen, naar uw uiteenzettingen luisteren en bewijzen aanvoeren of u voor zijn fouten en beledigingen zijn verontschuldiging aanbieden. Toch heeft hij het drukker, dan u het ooit zult hebben, daar hij het geestelijk, maatschappelijk en ontspanningswelzijn van meer dan driekwart millioen zielen behartigt. Hier is het sterke contrast tusschen onzen levenden profeet van God en den geest van vooroordeel en onrechtvaardigheid. Ik werd te woord gestaan met de afwijzing: „Ik heb geen tijd” of „Het zal niet veel baten” of „Ik ben er zeker van, dat er geen onwaarheden in te vinden zullen zijn”, welke alle te kennen gaven, dat uw standpunt, ook al rustte het op onwaarheden, niet te wijzigen zou zijn.

Wij hebben het goed gedacht, dit bericht in *De Ster* op te nemen, en als bewijs van een onrechtvaardige behandeling te laten dienen.

Ds. Romijn zal in de komende jaren leeren, zooals allen, die hebben gepoogd, de waarheden van het Mormonisme in een verkeerd daglicht te plaatsen, dat hij den verkeerden weg heeft gevolgd. Hij heeft valsche leeringen verbreid over een volk, hetwelk er naar streeft, den God van Israël en den Verlosser der wereld, Jezus Christus, te dienen volgens de leerstellingen van den Bijbel en de profeten van God. Wellicht heeft hij dit gedaan met de overtuiging, dat hij gelijk had en oprecht was. Indien dit het geval is, dan dient hij de geschiedenis van Saulus van Tarsas in

gedachten te houden die, ofschoon oprecht in zijn verkeerd-doen, zich van zijn wegen bekeerde en Paulus werd. Wij hebben getracht, hem de gelegenheid te geven, zijn fout te herstellen, doch hij heeft geweigerd. Wij hopen, dat hij man genoeg zal zijn, om op zijn schreden terug te komen, zijn wegen te beteren en het onheil, hetwelk hij heeft gesticht, zal ongedaan maken. Zijn volgelingen zullen mettertijd zijn onridderlijke handelwijze te weten komen en alle respect voor en vertrouwen in hem verliezen. Dergelijke ondervindingen hebben zich reeds zoovele malen herhaald, dat wij niet aarzelen, deze voorspelling te doen. Ons ernstig vertrouwen en gebed is, dat hij de verkeerdheid zijner handelingen zal inzien, zijn punten zal bewijzen of zijn excuses aanbieden, opdat hij voor den rechterstoel van Christus schuldeloos bevonden zal worden. Ongeacht al dergelijke laster en onwaarheid zal de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen voortgaan, teneinde de aarde van het licht der waarheid te vervullen, ter voorbereiding voor de tweede komst van den Zaligmaker in macht en heerlijkheid.

T. Edgar Lyon.

HET HERDENKINGSMONUMENT TE BROEK O/AKKERWOUDE ONTHULD

Jan Bosklopper

De viering, verbonden aan de herdenking van het 75-jarig bestaan van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen in Nederland, welke 5 Augustus j.l. begon, werd besloten op 12 November l.l. te Broek o/Akkerwoude, gem. Dantumadeel (Fr.). Op dien datum werd het monument, waarvan op de voorpagina van dit nummer van *De Ster* een afbeelding, onthuld. Het staat daar thans als een gedenkteeken voor de komende generaties, waar de eerste doopelingen in Nederland op 1 October 75 jaar geleden in het aardsche Koninkrijk van God werden opgenomen.

Reeds lang voor den aanvang van dezen inwijdingsdienst was op den daarvoor vastgestelden dag een groote menigte tegenwoordig. Ondanks een flinken wind en het onaangename weer stonden deze menschen, jong en oud, langs den dijk en wachtten op de opening van den dienst. Om half drie n.m. riep President T. Edgar Lyon de vergadering tot orde. Na het zingen van „Daar ruischt langs de wolken” werd het monument onthuld en door den zendingspresident een toewijdingsgebed uitgesproken. Hierna sprak Oud. Dow Ted Lewis, Gro-

ningsche districtspresident, aangaande „Afval en Herstelling”, waarna Br. Powell van Komen, eerste raadgever in het Groningsche gemeentebestuur „Bekeering, Doop en de Gave des Heiligen

Geestes” besprak. President Lyon verklaarde daarna de beteekenis en het symbolisme van het monument, dankte het gemeentebestuur van Dantumadeel voor zijn medewerking, waardoor het monument op gemeentegrond mocht worden geplaatst, alsmede Broeder Jan Bosklopper, die het heeft ontworpen en gemaakt, en beval het daarna in de zorg van de bevolking aan, waarbij hij de hoop uitsprak, dat het als een landsversiering daar mocht staan en nimmer aan schending of vernieling zou worden prijsgegeven.

Het monument is samengesteld uit wit-grijs cement en crèmekleurige steen. Het gebeeldhouwde gedeelte stelt voor twee mannen in het water, de een in de houding, waarin het gezaghebbend gebed wordt uitgesproken, alvorens den ander in het water onder te dompelen. Deze voorstelling geeft een duidelijk beeld van de juiste wijze van doopen voor hen, die het monument vanaf den hoofdweg bezichtigen. Boven beider hoofd is een symbolische voorstelling van het nederdalen van den Heiligen Geest. De inscriptie beschrijft de gebeurtenis, waarvoor het monument werd opgericht. De letters zijn ingebeiteld en met goud overtrokken, terwijl de golven groen-blauw getint en de wolken goud-omlijnd zijn. De ondergrond van het monument bestaat uit platte steenen, waarvan de fijne kleuren een keurig harmonisch geheel vormen. Het wordt aan twee zijden begrensd door greppels, terwijl rond de andere zijden een hek staat.

De ontwerper en vervaardiger van het monument, (zie voorpagina) Broeder Jan Bosklopper, werd 16 Mei 1890 te Hoogkerk (Gr.) geboren. Hoewel het aanvankelijk de bedoeling van zijn vader was, dat hij timmerman zou worden, mocht hij toch, nadat zijn vader in zijn teekenen en schetsen een andere toekomst voor hem openzag, zijn opleiding genieten aan de Ambachtsschool te Groningen en daarna aan de Academie „Minerva” voor Beeldende Kunsten te Groningen, welke hij in 1911 met einddiploma verliet. In 1921 werd hij aangesteld als leeraar aan het Rijksopvoedingsgesticht te Harderwijk, in welk jaar Br. Bosklopper ook slaagde voor zijn Nijverheidsacte, welke hem het recht geeft tot lesgeven aan Ambachts- en Middelbaar Technische Scholen. Na in 1923 nog eenigen tijd te hebben lesgegeven aan het Rijksopvoedingsgesticht te Amersfoort, vestigde hij zich als Mr. Schilder, Teekenaar en Kunstschilder, Hilversum.

Ter wille van het Evangelie hebben Br. Bosklopper, alsmede zijn vrouw, Zr. Theodora Christina Bosklopper-Luiken, vele moeilijkheden moeten ondervinden. Beiden kwamen in 1913 in aanraking met de „Mormoonsche” zendelingen en na een halfjaar in onderzoek te zijn geweest, werden Br. Bosklopper alsmede zijn toekomstige vrouw, op 6 Februari 1914 door Oud. A. J. de la Mare gedoopt in een sloot te Peize bij Groningen, waartoe men eerst een gat in het ijs moest hakken. Sprekend over dien gedenkwaardigen doopavond, zegt Br. Bosklopper: „Wij hadden een buitengewoon avond gehad; wij waren zeer blij en voelden ons als

nieuwe menschen; de Heilige Geest was op ons, want wij konden nu alles verdragen: bespottend en laster, het liet ons koud." In 1915 zijn beiden onder eenvoudige omstandigheden in het huwelijk getreden en na ijverig werken gelukte het hen, in hun onderhoud te voorzien.

Wij voegen onze wenschen bij die van Br. Bosklopper, dat „het monument tot in lengte van dagen daar moge staan tot een getuigenis van het waarachtige Evangelie, dat God in deze laatste dagen heeft hersteld."

Deze vergadering werd door totaal 578 personen bijgewoond, waarvan slechts 19 leden der Kerk. De scholen der plaats hadden een middag vrijaf en het aanwezig zijnde aantal wees er op, dat de meeste boeren en arbeiders in die streek hun werkzaamheden hadden gestaakt, teneinde bij de onthulling tegenwoordig te kunnen zijn. Persfotografen en verslaggevers van vijf couranten waren aanwezig en de volgende dagen verschenen in de vooraanstaande bladen van het land verslagen, geïllustreerd met foto's.

Ons schouwspel van 5 Augustus herdacht de komst van het Herstelde Evangelie in Nederland. Tijdens de maanden Augustus en September werden in alle gemeenten vergaderingen gehouden, welke in het teeken van de herdenking stonden. Onze jubileumviering sluit met de toewijding van dit monument, opgetrokken van blijvend steen, hetwelk de plaats aangeeft, waar de eerste menschen met moed en geloof in het nieuw Herstelde Evangelie een verbond met God in de wateren des doops maakten. Moge dit monument, ongeschonden door menschenhanden of natuurelementen, daar staan als een symbool van het groeiende Koninkrijk van God op aarde, hetwelk uiteindelijk het Koninkrijk der Hemelen moet worden

UTRECHTSCH E CONFERENTIE

De vergaderingen der Utrechtsche conferentie zijn als volgt samengesteld:

ZATERDAG 12 DECEMBER, des avonds te 8 uur:
? ? ? ? ? ? ? ?

ZONDAG 13 DECEMBER, 10 uur voorm. en 3 en 7 uur nam.: Openbare vergaderingen.

Alle vergaderingen worden gehouden: Wittevrouwensingel 92.

Ook Uw bekenden zijn welkom!! — Verzuimt vooral niet!!

INHOUD

Wat is de mensch?	378	kerkleiders in Nederland	385
Jezus de Christus	380	Het herdenkingsmonument te Broek, O/Akkerwoude onthuld	390
Van de Redactie:		Utrechtsche Conferentie	392
Onbillijke behandeling van het »Mormonisme« door			